

1. ΥΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΚΚΙΝΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/07/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/07/2023

Σελίδα: 23

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΓΑΒΟΥΝΕΛΗ

Υποχωρήσεις και κόκκινες γραμμές

Η Ελλάδα και η Τουρκία μοιράζονται μια μακρά κοινή ιστορία, με στιγμές αγαστών σχέσεων και πολυάπλες περιόδους κρίσεων. Δεν είναι, επομένως, η πρώτη φορά που οι δυο χώρες βλέπουν μπροστά τους ένα παράθυρο ευκαιρίας για την επίλυση των μεταξύ τους ζητημάτων – αν και η τελευταία φορά που η ιστορία κατέγραψε μια συνολική διευθέτηση που πραγματικά έθεσε τις βάσεις για την επόμενη ημέρα και τις πολλές ερχόμενες δεκαετίες το ημερολόγιο έγραφε 1930 και υπέγραφαν οι Ατατούρκ και Βενιζέλος. Ακόμη όμως κι αν τα αποτελέσματα αυτής της τελευταίας φάσης καταλλαγής δεν είναι τόσο θεαματικά, κάθε προσπάθεια που φέρνει δυο γειτόνισσες στο τραπέζι συζητήσεων δεν μπορεί παρά να είναι θετική.

Το καλό αποτέλεσμα, όμως, απαιτεί ένα κοινό πλαίσιο αναφοράς και καλή πίστη μεταξύ των μερών – τα οποία λείπουν εντυπωσιακά τον τελευταίο καιρό. Δεν βοηθά προς την κατεύθυνση αυτή η τουρκική τάση να προσθέτει θέματα στο τραπέζι, ελπίζοντας ίσως στην τελική ευρυχωρία κατά τη Ναορεντίν Χότζα λογική. Στον διαρκώς διευρυνόμενο αυτό κατάλογο, η Ελλάδα αντιπαράθετεί μια διαφορά περί την οριοθέτηση των θαλασσιών ζωνών στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο. Είναι όμως σαφές ότι ορισμένα από τα θέματα που τίθενται, καμία ελληνική κυβέρνηση δεν θα μπορούσε να συζητήσει – και είναι σκόπημο να καταστεί αυτό σαφές στη διεθνή κοινότητα.

Η Ελλάδα θα μπορούσε να συζητήσει θέματα που έχουν να κάνουν με την οριοθέτηση των θαλασσιών ζωνών. Στην πράξη αυτό σημαίνει οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας στο Αιγαίο και μιας πιθανής ΑΟΖ στη Μεσόγειο, λαμβάνοντας υπόψη τις θαλάσσιες ζώνες των νησιών καθώς και την επιρροή τους στη χάραξη της οριοθετικής γραμμής. Η διαδικασία αυτή προϋποθέτει αναγνώριση από την Τουρκία του νομικού καθεστώτος των νησιών κατά το εθιμικό δίκαιο της θάλασσας, έτσι όπως αυτό αντικατοπτρίζεται στη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας. Από την άλλη πλευρά, η επίρροια κάθε νησιού στην οριοθετική γραμμή κρίνεται κατά περίπτωση από τα διεθνή δικαστήρια και μπορεί κάλλιστα να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγματεύσεων και διακανονισμού μεταξύ των μερών, ενδεχομένως με αμοιβαίες υποχωρήσεις. Εργαλείο ενισχυτικό της διαπραγματεύσεων αυτής θα μπορούσε να είναι και η απόφαση επέκτασης των χωρικών υδάτων της χώρας στο Αιγαίο, αφού ήδη η Ελλάδα έχει επεκτείνει το 2021 την αιγιαλίτιδα της ζώνη στο Ιόνιο, στα Επτάνησα και μέχρι το ακρω-

τήριο Ταίναρο στα 12 νμ. Η πράξη ορισμού του εύρους της αιγιαλίτιδας ζώνης είναι από τις ελάχιστες μονομερείς ενέργειες, που επιτρέπει η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας – σε αντίθεση με την οριοθέτηση των άλλων θαλασσιών ζωνών για την οποία προϋποθέτει συμφωνία των εμπλεκόμενων χωρών. Αναρωτιέται όμως κανείς γιατί η πράξη αυτή να μην αποτελέσει στοιχείο μιας συνολικής ανταλλαγής, που θα περιελάμβανε την άρση του τουρκικού casus belli, και θα κατέληγε στην υιοθέτηση μιας ζώνης ενδιάμεσου εύρους 9 ή 10 νμ με την αντίστοιχη εναέρια προσαρμογή. Η χώρα θα αποκτούσε έτσι ξεκάθαρη οριοθετική γραμμή στο Αιγαίο, η οποία θα επέτρεπε όχι μόνο στην Τουρκία αλλά και στις λοιπές παράκτιες του Ευζείνου Πόντου χώρες: τη Ρωσία, την Ουκρανία καθώς και τις ευρωπαϊκές εταίρους Ρουμανία και Βουλγαρία, να συνεχίσουν να έχουν καθαρή έξοδο προς τη Μεσόγειο και την ανοικτή θάλασσα χωρίς να εμποδίζονται από μια ενδεχόμενη ελληνική λίμνη.

Είναι απολύτως σαφές ότι η Ελλάδα δεν θα μπορούσε να συζητήσει θέματα που θα έθεταν σε αμφισβήτηση, αμέσως ή αμέσως, την κυριαρχία επί των ελληνικών νησιών στο Αιγαίο και στη Μεσόγειο, είτε με τη λογική των γκρίζων ζωνών είτε με τη χρήση μιας εικαζόμενης αίρεσης αποστρατιωτικοποίησης – ο παραλογισμός άλλωστε της συζήτησης για το μέγεθος της σπάθης που θα φέρουν οι στρατιώτες στη Λήμνο σε μια εποχή που οι διεθνείς συρράξεις γίνονται με drones και κρίνονται από τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης είναι αυταπόδεικτος. Σε κάθε περίπτωση, ο δρόμος είναι μακρύς και ουχί ανέφελος.

Η Μαρία Γαβουνέλη είναι καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου στη Νομική Σχολή του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, γενική διευθύντρια του [ENAMEPI](#)

Η πράξη ορισμού του εύρους της αιγιαλίτιδας ζώνης είναι από τις ελάχιστες μονομερείς ενέργειες, που επιτρέπει η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας – σε αντίθεση με την οριοθέτηση των άλλων θαλασσιών ζωνών για την οποία προϋποθέτει συμφωνία των εμπλεκόμενων χωρών